

אין בין המודר פרק רביעי נדרים

לג.

ב א ג ד ה ו ז ח ט י כ ל מ נ ס ע פ צ כ"ב
מגל' גמ' ש"ס י"ד
סמך לאון רבם ט"ע י"ד
ק"י רכ"ט ט"ק א'
ג ר ז מ"י פ"ו ע"ס ה"ל"ד
ו"פ"ו ה"א א' סמך ע"ס
טור ש"ע ע"ס פ"ג ג':

א) [על לנ: וסס נסמן],
ב) [כחובות קו: א] [ז"ק]
נח. כ"ב ט"ז, ד) [כחובות
קח. ט"ז ע"ס], ה) [ז"ל ועבעת
ליראות], ו) [ז"ל והמדיר,

הגהות הב"ח

א) רש"י ד"ה שוקל וכו'
כלום הס"ד והח"כ ז"ל
פסקא גמ' והח"כ מ"ה
מדקמני וכו' צדים ממש
אלמא כ"ל ה"ד יח"ל:

תוספות

א"בא שלא ילעום הש"ן.
משום הגהת מאכל
לפסקא ואפי' מתיטין
של מדיר ע'טמו: וטבעת
להראות בו. כחמס ע"ד
צבית המשטה וע"י ק' יתנו
לו מנה יפה: מאן תנא
אמר רבא ר"א ר"א. ור"ת
מן חזק וזמנא ב"בא
ר"א וי"ל דמנח ה' דהכא
מדקק לעיל דא"ח כר"א
דאי לאו ה"ה מוקמין
ליה צבזר דרבי' ולק
מדקק הכא מהיפ"ל:

והא מן מאכל עלמו נדר. ואמאי אסור להשאלו נפה והני לאו מאכל
יניהו: **הנאת מאכלך עלי**. יהא אסור: **ואימא**. מאי הנאת מאכלך
שלא ילעום חיטין שלו ויתן על גבי מכתו והיינו נמי הנאת מאכלך
ואכתי אמאי לא ישאלו נפה וכברה: **המציאה לידי מאכלך עלי**.
ונפה וכברה מציא מאכלו למאכל
ולהכי לא ישאלו לו: **אפי' שק וכו'**
ואפי' אלא בענמא. של מדיר אסור
למודר ליתן זה פירות דגנאה המציאה
לידי מאכל הוא אסור: **סוס לרכוב**
עליו. לילך לבית המשטה: או טבעת
ליראוס זה. צבית המשטה כדי
שיהנו צו כבוד והיינו הנאת: **מיפסק**
ומיזל צארעיה. שהולך דרך קרקעו
לבית המשטה ומנקר דרכו: מהו.
מאי הוי הנאה המציאה לידי מאכל
ככל הני אף לא: **לריכא נמימ**. דשרי
הא ליכא הנאה כלל: **וקמני משאלו**.
וה"מ דשרי: **לא לעולם**. אפי' שלא
ליראוס זה. וצדן הוא דלא היה כריך
לניימני משאלו: **אלא אידי וכו'**.
ומהא ליכא למשמע מיניה: **בתנ"י**
מקום שמשיכרין. שנהגין להשאל כל
אלו הדברים על ידי שטרות אסור
למדיר להשאלו דכיון שנהגים
להשכיר מיחזי כהנאה המציאה לידי
מאכל ואסור: **גמ' מכלל דרישא**.
דקמני לא ישאלו נפה וכברה הוי
דאי"פ שאין משכירין כלומר שאין
נוהגין להשאל צבטרות אע"ג דלא
הוי הנאה גמורה דכיון שאין משכירין
מאי קא מהני ליה אס' זה לא ישאלו
שכנו אחר משאלו צחמס שריי מקום
שאין משכירין הוא: **מאן תנא**.
דאפילו הכי אסור: **ר' אליעזר**

היא. אבל קיפא דקמני מקום שמשיכרין אסור דברי הכל היא
דהנאה גמורה היא: **בתנ"י שוקל לו אס' שקלו**. המדיר יכול
ליתן צבצילו מחליית השקל שנותנין לתרומת הלשכה ויכול לפרוע
חובו ואין מהנה לו כלום. **מדקמני פורע חובו אלמא לא מהני**
ליה מנכסיה דהא לא יחבי ליה צדים ממש: גמ' אלמא אצרוחי ארי
בענמא הוא. שמבצית חובו מעליו ושרי: **מאן תנא**. דאצרוחי שרי:
דברי

אינשי אסור צמודר הנאה אצל רבנן דפליגי עליה סברי דכל היכא
דלא אסר עליו אלא הנאמו כה"ג לא מקרי הנאה דכיון דמידי דלא
קפדי צה אינשי הוא אין זה קרוי נהנה מחבירו. ואס' תאמר דהכא
משמע דדדריסת הרגל לא קפדי אינשי ומש"ה שרו רבנן ואילו צפי'
חוקת הצמים **צ"ג דף ע"ב א**: אמרינן
גבי אלו דברים שאין להם חוקה
ואמרינן הכא צבזר של לא שותפין
עסקינן דלהעמדה כדי לא קפדי
אלמא דוקא שותפין הוא דלא קפדי
הא אינשי דעלמא קפדי וכוין שכן
לימסר אפילו לרבנן. תירך הרמב"ן
ז"ל דהעמדה דלמסר התם היינו
להתעבד ולישב צבזר דומיא דהעמדת
צהמה דמסר התם צמתי' **ע"ס**. וצבי האי'
גוונא הוא דלמסר דדוקא שותפין לא
קפדי האי אינשי דעלמא קפדי אצל
הכא דדריסת הרגל צעלמא עסקינן
דהיינו לעצור דרך חכרו ולא להתעבד
ע"ס וצכה"ג אפי' אינשי דעלמא דלא
שותפין לא קפדי ומש"ה שרו רבנן:
ולענין הלכה פסק הרמב"ן ז"ל כר'
אליעזר דלמסר ויתור אסור כיון דתסמ'
לן תנא הכא ורומיה ועוד דסוגיין
דפי' **ר' יוחנן שדרי' לקמן מ**. כוותיה
אלא. אצל ר"ח ז"ל כח צפרק חוקת
צמתי' **גבין** אלו דברים שאין להם
חוקה דליה הלכתא כרבי אליעזר וכן
דעת ר"ת ז"ל: **והא מן מאכל נדר**.
וכיון שאין למה יאסר: **דאמר הנאה**
מאכלך עלי. דכיון דלכר להכירי
הנאת המאכל הרי אסר על ענמו ל
מה שגורס אומר וקרי ליה מאכלך משום
דבגרמת הנאה שלו הוא ממוקן והוא
סלקא דעתך הכי דאי לא מאי מיקרי
הנאת מאכל: **ואימא** שלא ילעום חיטים ויתן על גבי מכתו.
דהנאת מאכל לא משמע אלא שלא יהנה מגוף המאכל עלמנו ולאסור
דאפי' הנאת המאכל אחר הנאת מאכלך ואכתי לישטרי: **אמר רבא**
צאמר הנאה המציאה לידי מאכל עלי. איכא מאן דלמסר דצכה"ג
אסור צין צעלימת חטים על גבי מכתו צין צפסה צין צבברה. ואין
נוח לי דככלל הנאה המציאה לידי מאכל לא משמע נתינת חטים
לעוסין ע"ג מכתו. אלא הכי הוי פסקא דמילתא דאי נדר ממאכל
דהנאת מאכל לא אסור צבצילה ואסור ללעום חטים על גבי מכתו אצל
דאפי' הנאת המאכל אחר הנאת מאכלך ואכתי לישטרי: **אמר רבא**
צאמר הנאה המציאה לידי מאכל עלי. איכא מאן דלמסר דצכה"ג
אסור צין צעלימת חטים על גבי מכתו צין צפסה צין צבברה. ואין
נוח לי דככלל הנאה המציאה לידי מאכל לא משמע נתינת חטים
לעוסין ע"ג מכתו. אלא הכי הוי פסקא דמילתא דאי נדר ממאכל

פירוש הרא"ש

והא מן מאכל נדר.
דמשמע דוקא אצל נפס:
איבא שלא ילעום חיטין
על בבתי. דריפוסה למנה
היא דמסר צפרק ע"מ
דפסקא **ר' ע"ב**: לא
ילעום חטים ויתן
על גבי מכתו מפני שהם
מחממות דגנאה מאכלן
משמע שהוא הנאה מגוף
המאכל כלא ליה: הנאה
המביאה לידי מאכל עלי.
היינו תקון או דבר שיכול
לקנות בו מחל: שק
להביא בו פירות בו.
דלא מימא דוקא תקון
מאכל קמ"ל דהך נמי
מיקרי הנאה המציאה לידי
מאכל: סוס לרכוב עליו.
לבית המשטה: ושבעת
ר' יוחנן בה. כדי שיצדקו
הלווקף לו מנה: מיפסק
וביז' בארעיה. לקרבו דרכו
ליך לבית המשטה: ואידי
דרבא רישא לא ישאלו.
דלא מימא דוקא שפדו
וקדריה: **בתנ"י** מקום
שמשיכרין ביזא בהן
אסור. דכיון דלכר להכירי
כיוצא בזה הוא מומל לו
השכירות צאותן הדמים
הוא יכול לקנות אוכל
נפש והוא הידיר מהנאה
המציאה לידי מאכל: **גמ'**
מכלל דרישא אפי' שאין
משכירין. כלים שעושין
בזה אוכל נפש למודר
ממנו **מאכלן**: מהני'
שיקל לו שקלו. מהנית
השקל חייב כל אחד
משכיל בכל שנה לצורך
צריכות ציבור **א** והמדיר
יכול לקבל צבצילו דמנחה
בעלמא הוא דעבד ואין
דיו כפוער שכל חובותיו:
ופורע חובו. בגמרא מפרש
ליה: ויחזירו לו אבדתו.
בגמרא מפרש ליה: **הפול**
הוא להקדש. שאין יכול
לעבדו שאו היה הנאה ממנו
אין ילעום הקדש הוא ולא מני'
הלווייה לים המלח דלאו
כל ממניה להפקיד להקדש
והיינו דדוק מהכא בגמרא
יש מעילה בקומות:
גמ' איבא אצרוחי ארי
בעלמא הוא. הפוער חובו
על חבירו חשבו כמבצית
ארי מנדר חבירו שאינ
חייב ליתן לו על זה שכל
דאיכא צפרק חטים לון
לדי **צ"ג**. פוער חובו
מני אינשי חייב לבלע מומל
לו דאי לא מנא מהנהו:

הנאת מאכל: **ואימא** שלא ילעום חיטים ויתן על גבי מכתו.
דהנאת מאכל לא משמע אלא שלא יהנה מגוף המאכל עלמנו ולאסור
דאפי' הנאת המאכל אחר הנאת מאכלך ואכתי לישטרי: **אמר רבא**
צאמר הנאה המציאה לידי מאכל עלי. איכא מאן דלמסר דצכה"ג
אסור צין צעלימת חטים על גבי מכתו צין צפסה צין צבברה. ואין
נוח לי דככלל הנאה המציאה לידי מאכל לא משמע נתינת חטים
לעוסין ע"ג מכתו. אלא הכי הוי פסקא דמילתא דאי נדר ממאכל
דהנאת מאכל לא אסור צבצילה ואסור ללעום חטים על גבי מכתו אצל
דאפי' הנאת המאכל אחר הנאת מאכלך ואכתי לישטרי: **אמר רבא**
צאמר הנאה המציאה לידי מאכל עלי. איכא מאן דלמסר דצכה"ג
אסור צין צעלימת חטים על גבי מכתו צין צפסה צין צבברה. ואין
נוח לי דככלל הנאה המציאה לידי מאכל לא משמע נתינת חטים
לעוסין ע"ג מכתו. אלא הכי הוי פסקא דמילתא דאי נדר ממאכל
דהנאת מאכל לא אסור צבצילה ואסור ללעום חטים על גבי מכתו אצל
דאפי' הנאת המאכל אחר הנאת מאכלך ואכתי לישטרי: **אמר רבא**
צאמר הנאה המציאה לידי מאכל עלי. איכא מאן דלמסר דצכה"ג
אסור צין צעלימת חטים על גבי מכתו צין צפסה צין צבברה. ואין
נוח לי דככלל הנאה המציאה לידי מאכל לא משמע נתינת חטים
לעוסין ע"ג מכתו. אלא הכי הוי פסקא דמילתא דאי נדר ממאכל
דהנאת מאכל לא אסור צבצילה ואסור ללעום חטים על גבי מכתו אצל
דאפי' הנאת המאכל אחר הנאת מאכלך ואכתי לישטרי: **אמר רבא**
צאמר הנאה המציאה לידי מאכל עלי. איכא מאן דלמסר דצכה"ג
אסור צין צעלימת חטים על גבי מכתו צין צפסה צין צבברה. ואין
נוח לי דככלל הנאה המציאה לידי מאכל לא משמע נתינת חטים
לעוסין ע"ג מכתו. אלא הכי הוי פסקא דמילתא דאי נדר ממאכל